

SEYn lausunto lakiin eläinten hyvinvoinnista

Yleiset kommentit lakiehdotukseen

SEY toteaa, että vaikka lakiehdotuksen lähtökohdat ovat modernit ja kiitettävät, lakiehdotuksesta puuttuu useita tärkeitä konkreettisia uudistuksia. Etenkin tuotantoeläinten osalta lakiehdotus on aivan liian puutteellinen ja poikkeussäännöt, jotka kuitenkin kattavat hyvin suuren osan eläimistä, vesittävät lain tarkoituksen. Laki ei myöskään ole kovin tasapainoinen, sillä se jättää suuret eläinryhmät, kuten turkiseläimet ja kalat käytännössä huomiotta.

Lakiluonnos kieltää eläimen paikalleen kytkemisen, mutta antaa poikkeussäännön, jolla paikalleen kytkeminen sallitaan juuri niiden eläinten kohdalla, joita paikalleen kytkettynä tyypillisesti pidetään. Lain tulee mahdollistaa liikkuminen kaikille eläimille. Mikäli laki kuitenkin sallii paikalleen kytkemisen, kuten lypsykarjan ja emakoiden kohdalla ehdotetaan, on näihin pitomuotoihin määrättävä päivittäinen jaloitteluvelvoite.

Lakiluonnos kieltää kivuliaiden toimenpiteiden tekemisen ilman asianmukaista kivunlievitystä. Lain perusteluissa kuitenkin todetaan, että porsaiden kastroinnin osalta riittävä kivunlievitys on tulehduskipulääke. Tulehduskipulääkettä ei voi kutsua asianmukaiseksi ainoaksi kivunlievitykseksi kivuliaan kirurgisen toimenpiteen yhteydessä. Kirurgisesta kastroinnista tulee joko luopua tai se tulee tehdä vastaavassa kivunlievityksessä kuin muut vastaavasti kivuliaat toimenpiteet tyypillisesti tehdään.

Myös esimerkiksi eläinten juottamista koskevassa pykälässä ja sen perusteluissa on merkittäviä ongelmia. Lakiluonnos altistaa nykyisellä muotoilulla eläimet säännöllisesti pitkittyneelle janontunteelle, kun määritelmät ovat epämääräisiä. Eläimen hyvinvoinnin perusedellytyksiin kuuluu, ettei sen tarvitse kokea pitkittynyttä janoa.

Koirien ja kissojen pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti puuttuvat lakiluonnoksesta täysin, vaikka niiden avulla voidaan muun muassa parantaa eläinten palautuvuutta omistajilleen, vähentää maakuntien kuluja eläinten talteenotosta sekä parantaa tämän lain noudattamisen valvontaa monilta osin. Tunnistusmerkintä ja rekisteröinti edistäisivät eläinten hyvinvointia hyvin laaja-alaisesti ja lain tulisi vähintään ottaa askeleita siihen suuntaan, että tunnistusmerkintä ja rekisteröinti saadaan Suomessa käytännöksi.

Vakava puute on myös se, että lakiehdotus ei tuo muutoksia turkiseläinten pitoon. Vain vähemmistö suomalaisista hyväksyy turkiseläinten pidon nykyisenlaisissa olosuhteissa. Euroopassa maa toisensa jälkeen on kieltänyt turkistarhauksen eläinten hyvinvoinnin ja etiikan kannalta kestävämmänä elinkeinona. Suomen uusi eläinten hyvinvointilaki ei saa sivuuttaa turkiseläinten hyvinvointia etenkin jättämällä lakiin epämääräisiä ilmaisuja, joiden turvin turkistarhoilla voidaan poiketa muiden eläinten pitoa koskevista hyvinvointivaatimuksista. Mikäli turkistarhausta ei täysin kielletä, tulee lain perusteluihin kirjata esimerkein turkiseläimille tyypillisiä hyvinvointiongelmia sekä vaadittavia ratkaisuja niihin. Tarkoituksena tulee olla ohjata turkiseläinten suojelua koskevan asetuksen tekoa selvästi turkiseläinten hyvinvointia parantavaan suuntaan.

Eläinten pitäminen pelkällä verkkopohjalla tulee tällä lailla kieltää.

Myös valvonnan ja toimenpiteisiin ryhtymisen kohdalla on ongelmia. Uuden lain tulisi parantaa valvontaa ja viranomaisten mahdollisuuksia puuttua huonoon eläinten pitoon. Nykyisellään laki ei kuitenkaan riittävästi

paranna viranomaisten edellytyksiä puuttua esimerkiksi sellaiseen lain rikkomiseen, joka on toistuvaa ja kohdistuu eläinten hyvinvointiin, mutta ei vielä vakavasti vaaranna eläimen hyvinvointia. Valvonta ei myöskään ole lakiluonnoksen myötä kovin tasapuolista, kun ilman epäilyä tehtäviä tarkastuksia voisi lain mukaan tehdä esimerkiksi pitopaikkoihin, joissa pidetään ammattimaisesti seura- ja harrastuseläimiä, mutta vastaavaa valvontaoikeutta ei olisi ammattimaisiin tuotantoeläinten pitopaikkoihin.

Myös viranomaisten pätevyyteen tulisi kiinnittää enemmän huomiota: Aina kun tarkoituksena on arvioida eläimen hyvinvointia eli esimerkiksi aina epäilyyn perustuvilla käynneillä viranomaisella tulisi olla eläinlääkärin pätevyys. Tämä on tärkeää sekä valvonnan laadun vuoksi, että siksi, että eläinlääkärin oikeudessa antamiin lausumiin liittyy ns. luotettavuusolettama. Toisin sanoen, kun valvontaa tekee eläinlääkäri, on todennäköisempää, että eläinten pitoa laiminlyövät henkilöt saadaan edesvastuuseen toiminnastaan.

Apua tarvitsevien luonnonvaraisten eläinten tilanteeseen lakiluonnos ei tuo juurikaan parannuksia. Tämä on selvä heikkous.

Lakiehdotuksessa on myös monia hyviä ja tärkeitä uudistuksia. Erinomaisia uudistuksia ovat esimerkiksi kieltäminen pitää lihaksi kasvatettavia nautoja paikalleen kytkettyinä, positiiviset sekä tiukempi puuttuminen eläinjalostukseen, joka sekin tosin vaatisi toimiakseen rinnalleen eläinlääkäreiden ilmoitusvelvollisuuden sekä tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin.

Lakiehdotuksen pykälät ja yksityiskohtaiset perustelut

1 § lain tarkoitus

Lain tarkoitus on muutoin hyvä, mutta lain tarkoituksena tulee olla myös sen varmistaminen, että eläimet ovat hyvinvoivia – nyt tarkoituksena on vain edistää hyvinvointia. Pykälän toiseen momenttiin tulisi lisätä eläimen kunnioituksen perustuvan eläimen itseisarvoon. Nyt itseisarvo on piilotettu perusteluihin.

5 § määritelmät

Ehdotamme määritelmiin lisättäväksi domestikoituneen (tai kesyn) eläinlajin. Muut kuin domestikoituneet lajit ehdotamme määriteltävän villieläinlajeiksi. Eläinyksilöiden kohdalla luonnonvarainen eläin on mielestämme hyvä määritelmä, mutta eläinlajin kohdalla termi luonnonvarainen ei mielestämme ole sopiva.

Pykälän 13 kohdassa määritellään pysyvä eläinnäyttely. Pysyvissä eläinnäyttelyissä ei tule sallia pidettäväksi luonnonvaraisia eläimiä ja määritelmää tulisi muuttaa vastaavasti.

Pykälässä olisi hyvä määritellä myös kärsimys siten, että sanalla tarkoitetaan mitä tahansa pientä ohimenevää epämukavuutta suurempaa haittaa.

6 § lain yleiset periaatteet

Pykälän perusteluissa avataan, mitä termillä kärsimys tarkoitetaan. Kärsimys tulisi määritellä siten, että sanalla tarkoitetaan mitä tahansa pientä ohimenevää epämukavuutta suurempaa haittaa. Esimerkkeihin tulisi lisätä käyttäytymistarpeiden patoutuminen, kun eläin ei saa toteuttaa sille tärkeitä käyttäytymistarpeita.

On hyvä, että pykälässä on ennaltaehkäisevä tavoite. Pykälään tulisi lisäksi lisätä, että eläintenpidossa on noudatettava varovaisuusperiaatetta. Tieteellisen tiedon ollessa puutteellista olisi toimittava varovaisuusperiaatteen mukaan eläimen eduksi.

8-10 § eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Pidämme eläinlajien rajaamista positiivilistojen avulla erittäin kannatettavana asiana. Kannatamme myös sitä, että kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävien eläinlajien kirjoa rajataan selvästi nykyisestä suppeammaksi.

8 §:n 3 momentissa olisi säädettävä, että kyseessä olevien eläinyksilöiden lisääntyminen tulee estää.

10 §:n poikkeamismahdollisuus voi työllistää viranomaisia kohtuuttomasti suhteessa sen tarpeellisuuteen. Ehdotamme poikkeamismahdollisuuden poistamista tai sen määräämistä maksulliseksi.

Liite I

Petoeläinlajit on poistettava tuotantoeläinlistalta. Käytännön kokemus on osoittanut, että näitä lajeja ei pystytä pitämään tuotanto-olosuhteissa siten, että eläinten hyvinvointi toteutuisi lain hengen mukaisesti. Esimerkiksi ketuille ei turkisalan mukaan pystytä tarjoamaan pitopaikassaan mukavaa (kiinteää, pehmeää) makuualustaa, piilopaikkaa tai mahdollisuutta kaivaa, vaikka näiden katsotaan olevan ketun hyvinvoinnille oleellisia asioita. Vastaavia ongelmia on myös muiden turkiseläinlajien kohdalla. Soopelin hyvinvointitarpeista puolestaan ei ole olemassa riittävästi tietoa, jotta lajin pitoa listalla voitaisiin oikeuttaa missään tapauksessa.

Myös muiden kuin nisäkkäiden ja lintujen pidosta tuotantoeläiminä olisi määrättävä tarkemmin.

Eläimiä ei tulisi käyttää kiertävissä sirkuksissa ja kiertävissä näyttelyissä lainkaan. Kiertävä elämä on eläimille yleensä stressaavaa. Poikkeuksen voivat muodostaa ne eläimet, jotka lajityypillisesti ja yksilökohtaisesti nauttivat tempujen tekemisestä eivätkä häiriinny vieraista ihmisistä ja joita voidaan pitää kiertue-elämässä näytteillä olon ulkopuolella niin sanotusti kodinomaisissa elinolosuhteissa. Tällainen hyväksyttävä laji voisi olla esimerkiksi koira.

11 § vastuu eläinten hyvinvoinnista

Pidämme ehdotettujen ikärajojen asettamista kannatettavana asiana. Pykälässä tulisi tuoda esiin, että jokaisella on myös velvollisuus ilmoittaa viranomaisille havaitessaan eläinten kaltoinkohtelua. Pykälässä tulisi myös tuoda esiin viranomaisten neuvontavelvollisuuden ohella eläimen omistajan ja pitäjän velvollisuus ottaa selvää.

12 § eläinten kohtelu

Pykälään tulee lisätä, että eläimen käsittelyssä ja koulutuksessa on ensisijaisesti hyödynnettävä eläimen lajityypillisiä käyttäytymistarpeita ja -tapoja sekä positiivista vahvistamista, kuten palkitsemista.

Pykälään tulee lisätä, että mikäli eläin saa jälkeläisiä, on vieroituksesta huolehdittava siten ja siinä iässä, että vieroituksesta aiheutuu sekä emon että jälkeläisten hyvinvoinnille mahdollisimman vähän haittaa. Emolla on oltava mahdollisuus levätä ja suojautua jälkeläisiltään niiden hoitamisen lomassa, mikäli se on emon hyvinvoinnin kannalta oleellista.

Pidämme hyvänä momenttiin 2 kirjattua uutta vaatimusta eläinten totuttamisesta pito-olosuhteisiin.

13 § Kielletty kohtelu

Pidämme pykälään tulevia uusia määräyksiä, kuten eläimen värjäämisen kieltoa, kannatettavina.

Pykälään tulee myös lisätä, että eläimiä ei tule käyttää sellaisessa harrastustoiminnassa, josta aiheutuu eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille merkittävää haittaa. Kielto pitää sisällään myös sellaisen harrastustoiminnan, jossa käytetään niin sanottuja kohde-eläimiä, joille voi aiheutua toiminnasta merkittävää fyysistä tai psyykkistä haittaa. Esimerkiksi luolakoirakokeet eläviä kohde-eläimiä käyttäen on kiellettävä. Toiminta on kohde-eläimelle äärimmäisen stressaavaa ja tämän lain hengen vastaista. Mikäli kieltoa ei

toteuteta, on myös lajin harjoituksissa oltava paikalla valvova eläinlääkäri ja lain on määrättävä siitä, kuinka monta kertaa samaa eläintä voidaan tietyn ajanjakson aikana käyttää. Harjoitusten, kilpailujen ja kohde-eläinten pidon tulee olla ilmoituksenvaraista toimintaa, jotta sitä on mahdollista valvoa. Kohde-eläimille on myös lailla taattava sellaiset elinolosuhteet, joissa niiden elämä on kokeiden ja harjoitusten välissä niin laadukasta, että eläimen kokonaisuhyvinvoinnin voidaan ajatella olevan hyvällä tasolla.

Eläinten hyvinvointilain olisi ehdottomasti otettava kielteinen kanta pyydystä ja päästä -kalastukseen. Kyseessä on eläimen tarpeeton vahingoittaminen, eikä asiaa tule jättää säädettäväksi kalastuslakiin. Eläinten hyvinvointilain perusteluihin on kirjattava 3 momentin kohdalle pyydystä ja päästä -kalastus esimerkkinä kielletystä eläimen tarpeettomasta vahingoittamisesta. Pyydystä ja päästä -kalastuksella tarkoitetaan tässä yhteydessä kalastusta, joka tapahtuu puhtaasti viihteen vuoksi ja jossa eläinten pyydystämistä jatketaan, vaikka tavoiteltu saalismäärä on jo täynnä.

14 § sukupuoliyhteys eläimen kanssa kiellettäisiin

Pidämme esitystä kannatettavana.

15 § eläimille tehtävät toimenpiteet

Pykälässä tulisi kieltää sellaisten eläinten näytteillä pitäminen, kilpailuttaminen ja myyminen, joille on tehty pykälässä kielletty toimenpide. Asiaa ei tule jättää asetustasolle.

Pykälään on lisättävä, että mikäli kipua aiheuttavan toimenpiteen tavoitteeseen voidaan päästä myös muilla menetelmillä, on menetelmistä valittava eläimelle vähiten haittaa aiheuttava tapa.

Pykälän perusteluihin olisi lisättävä, että koirien kannuskynsiä / kannusvarpaita ei saa poistaa ennaltaehkäisevästi. Myös porsaiden hampaiden katkaiseminen olisi lisättävä esimerkkeihin kielletyistä toimenpiteistä.

16 § toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Pidämme erittäin kannatettavana sitä, että kivunlievitys säädetään pakolliseksi kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä. Pykälässä olisi kuitenkin määrättävä tarkemmin, että kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on käytettävä myös toimenpiteen aikaista tehokasta kivunpoistoa. Pykälän perusteluissa vasikan nupoutuksen kohdalla kivunlievitys on määritelty asianmukaisesti. Vasikan ohella saman käytännön tulisi koskea kilejä, sillä pykälä sallii saman toimenpiteen myös kilien kohdalla. Porsaiden kastroinnin kohdalla perusteluissa mainittu pelkkä tulehduskivunlievitys toimenpiteen yhteydessä on täysin riittämätön ja asiaa tulee muuttaa. Porsaiden kirurgisesta kastroinnista tulee joko luopua kokonaan tai se on tehtävä vastaavassa kivunlievityksessä kuin muut vastaavasti kivuliaat toimenpiteet tyypillisesti tehdään.

Lailla tai valtioneuvoston asetuksella tulisi määrätä myös esimerkiksi kengitystä, sorkkahoitoa, hammashoitoa, fysioterapiaa, akupunktiota ynnä muita hoitoja eläimille tarjoavien henkilöiden pätevyydestä. Samalla olisi määrättävä oikeudesta sellaisten välineiden käyttöön, joita ammattilaiset tyypillisesti käyttävät, mutta jotka voivat aiheuttaa osaamattomissa käsissä paljon haittaa.

18 § välineet, laitteet ja aineet

Pidämme tärkeänä pykälän toiseen momenttiin kirjattua huolellisuusvelvoitetta.

19 § Kielletyt välineet ja laitteet

Pykälän ensimmäinen momentti olisi väärinkäsitysten estämiseksi muotoiltava siten, että erikseen mainitut kielletyt välineet ovat esimerkkejä eivätkä kattava lista.

Pykälään tulisi lisätä sisätiloissa käytettävät sähköpaimenet ja hevosten imppauspannat.

Pidämme tärkeänä muutoksena sitä, että myös kiellettyjen välineiden hallussapito ynnä muu kielletään. Lisäksi tulisi kieltää niiden markkinointi.

21 § hoidon yleiset vaatimukset

Olennaisiin toteutettaviin käyttäytymistarpeisiin tulee lisätä leikki muutoinkin kuin sosiaalisena tarpeena. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on määritellyt leikin yhdeksi olennaisista käyttäytymistarpeista ja sanoo muun muassa näin:

”Leikkikäyttäytymisen merkitys nisäkäs- ja lintulajien nuorille eläimille on suuri. Ne harjoittavat aikuisena eläimenä tarvittavia käyttäytymistaitoja, kuten pakenemista ja muita liikkumisen taitoja ja sosiaalista käyttäytymistä.”

Lisäksi olennaisiin toteutettaviin käyttäytymistarpeisiin on lisättävä ruokailukäyttäytyminen ja ympäristön tutkimiseen liittyvä käyttäytyminen. Niiden eläinten kohdalla, jotka lisääntyvät, myös lisääntymiskäyttäytyminen sekä poikasten hoitoon liittyvä käyttäytyminen olisi mahdollistettava.

Pidämme hyvänä vaatimusta siitä, että eläinten sairastumista tulee ennaltaehkäistä. Pykälän perusteluissa viitataan asiaan liittyen muun muassa eläinten pitopaikkaan. Perusteluissa olisi todettava myös, että tautien ennaltaehkäisy ei kuitenkaan ole pätevä syy valita eläimen pitopaikaksi esimerkiksi häkkipohjaa kiinteän pohjan sijaan. Mikäli eläintä ei voida pitää terveenä kiinteällä pohjalla, ei kyseisen eläimen pito kyseisessä käyttötarkoituksessa ole hyväksyttävää.

Pykälän 3 momentissa käsitellään toisiinsa vihamielisesti suhtautuvia eläimiä. Pykälässä ja sen perusteluissa olisi määrättävä myös sellaisten eläinlajien pitämisestä toisistaan erillisissä tiloissa, jotka lähtökohtaisesti suhtautuvat toisiinsa vihamielisesti tai peläten. Esimerkiksi vaikka kissa ei pääsisi fyysisesti vahingoittamaan lemmikkihiirtä, voi hiirelle koitua suurta pelkoa kissan läsnäolosta sen häkin vieressä. Jo petoeläimen haju voi aiheuttaa saaliseläimelle kohtuutonta stressiä. Vaikka hiirellä olisi mahdollisuus piiloutua pesään, ei ole kohtuullista hiiren hyvinvoinnin kannalta, jos se ei uskalla koskaan tulla pesän ulkopuolelle.

4 momentissa kirjausta tulisi täsmentää siten, että liikunnan tarpeen tyydyttämisestä on huolehdittava säännöllisesti.

Pykälään tulee lisätä, että mikäli eläimillä esiintyy käyttäytymishäiriöitä tai muita heikosta hyvinvoinnin tilasta kertovia oireita, on ongelmien syy selvitettävä ja poistettava.

Pykälään tulee myös lisätä, että ulkoilusta hyötyvien eläinten tulee saada ulkoilla. Esimerkiksi kaikkien nautojen tulee saada laiduntaa.

22 § ruokinta ja juotto

Juomavettä koskevaa kirjausta tulee muuttaa siten, että eläimellä on oltava juomavettä saatavilla jatkuvasti pysyvässä pitopaikassaan. Poikkeukseksi voidaan katsoa tietyissä tapauksissa esimerkiksi eläimen talviulkoilu, ja tarvittaessa voidaan lisätä muita poikkeusmahdollisuuksia. Eläimen hyvinvoinnin perusedellytyksiin kuuluu, ettei sen tarvitse kokea pitkittynyttä janoa. Vettä tulee olla tarjolla silloin, kun janon kokemus syntyy. Veden tarve korostuu esimerkiksi ruokinnan, rasituksen, kuuman sään, imetyksen ja sairastamisen yhteydessä. Lakiluonnoksen määräämä sopiva määrä juotavaa ja perusteluihin kirjattu sääntö siitä, että juotavaa tulee antaa säännöllisesti, eivät turvaa sitä, että vettä on tarjolla, kun jano syntyy tai edes kohtuullisen ajan kuluessa janon syntymisestä. Vaikka eläin saisi kerran vuorokaudessa vettä juodakseen niin paljon kuin se haluaa, kokee eläin silti päivittäin pitkittynyttä janoa. Perusteluiden kirjaus siitä, että juomaveden tulisi olla ensisijaisesti sulaa, jättää liian paljon poikkeusmahdollisuuksia. Kirjaus antaisi mahdollisesti esimerkiksi

turkistarhoille mahdollisuuden jatkaa nesteen tarpeen täyttämistä pääsääntöisesti jäällä. Tämä ei ole hyväksyttävää ja asia tulisi kirjata selkein esimerkein perusteluihin.

Laki tulee myös kirjoittaa siten, että sen valvonta on mahdollista. Käytäntö on osoittanut, että riittävän tai sopivan juomaveden määrän valvominen on käytännössä mahdotonta, eikä henkilöitä, jotka laiminlyövät näin perustavanlaatuisia eläimen hyvinvoinnin tarvetta saada edesvastuuseen laiminlyönneistä. Osaa eläimistä esimerkiksi pidetään tarkoituksella jatkuvasti janossa, jotta eläinten virtsaamisen tarve olisi normaalia pienempi. Esimerkiksi koiran ulkoiluttamista voidaan välttää näin. Tämän tulee olla laissa selvästi kiellettyä.

Mikäli jatkuvaa juomavettä ei määrätä pakolliseksi, on pykälää tai sen perusteluja muutettava siten, että tarkemmin määrätään siitä, ettei eläin saa altistua pitkittyneelle janolle ja että sulaa juomavettä on annettava eläimelle rajoituksetta vähintään aina jokaisen ruokailun yhteydessä, rasituksen yhteydessä ja aina kun eläimen janontunteen voidaan ajatella syntyvän. Lämpimällä säällä ja lämpimissä pito-olosuhteissa sekä imettävillä ja sairailta eläimillä sulaa vettä on oltava tarjolla jatkuvasti poikkeuksetta.

Perusteluista on poistettava kirjaus ”ensisijaisesti” seuraavasta lauseesta: Hoidossa olevien eläinten nesteentarve tulisiikin ensisijaisesti täyttää tarjoamalla eläimille riittävästi sulaa vettä. Lakiin ei tule jättää tällaisia avoimia poikkeusmahdollisuuksia.

Pykälään olisi myös kirjattava kieltö siitä, että eläviä eläimiä, ainakaan eläviä selkärangkaisia, ei saa käyttää toisen eläimen saalistettavaksi ravinnoksi. Myös selkärangattomien eläinten hyvinvointi on huomioitava, mikäli niitä syötetään toisille eläimille elävänä.

23§ hyvinvoinnin tarkastaminen

Laissa olisi määrättävä tarkemmin myös muiden kuin välittömässä valvonnassa tai tavoitettavissa olevien, mutta kuitenkin rajatulla alueella elävien eläinten hyvinvoinnin tarkastamisesta. Tarkastamisessa on nykyisin mahdollista käyttää erilaisia apuvälineitä. Laissa olisi myös huomioitava, että joidenkin eläinten kohdalla päivittäinen tarkastamisvelvollisuus heikentäisi niiden hyvinvointia. Tällainen esimerkki voisi olla talvehtiva mehiläisyhdyskunta.

26§ eläinjalostus

On tärkeää, että uudella lailla pyritään puuttumaan eläinjalostuksen epäkohtiin entistä tiukemmin. Pykälän muotoiluissa olisi kiinnitettävä vielä huomioita yksiselitteisyyteen.

Momentin 2 1-kohdassa termi ”heikentävät” on tulkittavissa niin, että vain sellaiset jalostusyhdistelmät ovat kiellettyjä, joiden jälkeläiset ovat todennäköisesti vanhempiaan heikommassa hyvinvoinnin tilassa. Kun tarkoituksena on kuitenkin kieltää myös sellaiset jalostusyhdistelmät, joiden jälkeläisille periytyisi todennäköisesti jälkeläisille hyvinvointihaittaa aiheuttavia piirteitä (vaikka ne olisivat vain samantasoisia ongelmia kuin vanhemmilla), tulisi tämä tuoda esiin pykälässä selvemmin. 2 momenttiin olisi lisättävä kohta, jossa todetaan: käytettävä jalostusyhdistelmä periyttää todennäköisesti jälkeläisille sellaisia ominaisuuksia, jotka ovat niiden hyvinvoinnille vahingollisia.

Eläinten luonnetta jalostamalla voidaan myös edistää eläinten hyvinvointia lisäävien pitotapojen käyttöönottoa. Pykälässä ja sen perusteluissa olisi ohjattava eläinten luonteen jalostamista tähän suuntaan esimerkein. Esimerkiksi turkiskettujen kohdalla eläinten hyvinvointia monin tavoin edistävän piilopaikan antamista on vältelty sillä argumentilla, että ketut ovat ihmisarkoja ja arkuus lisääntyy, jos niillä on mahdollisuus piiloutua. Jalostusvalinnoilla arkuutta olisi mahdollista vähentää siten, että tällaista ristiriitaa ei olisi enenkään yhdistettynä siihen lain määräykseen, että pennut on totutettava käsittelyyn. Esimerkiksi siitoskanien kohdalla ihmisarkuus osaltaan johtaa myös kanien väliseen aggressiivisuuteen, jonka vuoksi siitoskanien ryhmässä pitoa pidetään ongelmallisena. Jalostamalla ihmisarkuutta pois, voitaisiin samalla

vähentää eläinten välisiä konflikteja aikuisten kaniin ryhmäkasvatuksessa ja siten monin tavoin parantaa siitoskaniin hyvinvointia.

Pykälän perusteluissa todetaan, että hyvinvointihaittaa aiheuttavia ääripiirteitä omaavia eläimiä ei tulisi käyttää jalostukseen, ellei tarkoituksena ole jälkeläisten ominaisuuksien parantaminen tältä osin. Lause on ongelmallinen, sillä se voi antaa oikeutuksen käyttää jalostukseen sairaita eläimiä siten, että niiden jälkeläisistä tulee hyvin sairaita joiltain muilta osin kuin tämän parannettavan ominaisuuden osalta.

Jotta pykälän valvominen olisi mahdollista, olisi eläinlääkäreille säädettävä ilmoitusvelvollisuus ainakin tapauksissa, joissa haittaa aiheuttava ominaisuus on johtanut eläinlääkärin suorittaman kirurgisen toimenpiteen tarpeeseen. Näitä ovat esimerkiksi tilanteet, joissa eläin ei pysty synnyttämään luonnollisesti tai eläimelle joudutaan tekemään sen elämänlaadun parantamiseksi leikkaus, kuten hengitysteiden suurentaminen. Myös koirien ja kissojen pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti edesauttaisi pykälän valvontaa ja sen noudattamista käytännössä.

Pykälässä olisi myös kiellettävä sellainen eläinten pakkoastuttaminen, jossa naaras ei suostu astuttavana olemiseen ilman väkisin paikallaan pitämistä. Tällä ei tarkoiteta esimerkiksi oria suojelevien liinujen käyttöä astumistilanteessa. Lisäksi pykälässä olisi kiellettävä eläinten kloonaminen sekä asettava raja eläinten jalostuksessa käytettävälle sukusiitosasteelle. Pykälän olisi myös kiellettävä kesyjen ja luonnonvaraisten eläinlajien risteyttäminen sekä näiden lajien risteytysten käyttäminen jalostuksessa.

27 § löytöeläimet

Löytöeläinten säilytysaikaa ehdotetaan luonnoksessa lyhennettäväksi 15 vrk:sta 10 vrk:een. Säilytysajan lyhentäminen voisi olla hyväksyttävissä, mikäli samalla säädettäisiin kissoille ja koirille pakollinen tunnistusmerkintä, sillä tunnistusmerkintä nopeuttaa omistajan löytymistä. Ilman pakollista tunnistusmerkintää säilytysajan lyhentämistä ei kuitenkaan voida hyväksyä, ja säilytysaika tulee pitää 15 vrk:ssa. Vapaasti ulkoilevia kissoja ei aina osata etsiä kovin nopeasti, ja säilytysaikaa lyhennettäessä on todennäköistä, että osa eläimistä lopetetaan turhaan. Lyhennetty säilytysaika myös kuormittaa eläinsuojeluyhdistyksiä. Niihin yhdistyksiin, joihin eläimet siirtyvät löytöeläintaloilta eteenpäin luovutettaviksi, tulee todennäköisesti määrällisesti enemmän eläimiä ja tilojen rajallisuus korostuu entisestään. Niiden yhdistysten kohdalla, jotka itse hoitavat alueen löytöeläinten talteenoton, kustannukset kasvavat, kun maakunnan osuus hoidon rahoituksesta vähenee.

Pykälässä on myös hyviä muutoksia, joita puollamme. Löytöeläinten kuljetus, velvollisuus tarkastaa tunnistusmerkintä ja löytöeläinten tilastointi ovat tärkeitä uudistuksia. Tärkeää on myös se, että pykälässä vaaditaan tiedon julkaisemista löydetystä eläimestä. Parasta olisi, mikäli ilmoitus tehtäisiin useammassa eri viestintäkanavassa. Pykälässä olisi lisäksi säädettävä, että löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin eläimen lopettamisen sijaan, ellei lopettaminen ole eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu.

Pykälän 4 momentissa olisi määrättävä, että löytöeläintoimijan on julkaistava tieto myös niistä eläimistä, joiden talteenotosta poliisi on toimijalle ilmoittanut.

Pykälään olisi myös kirjattava, että eläimet on tunnistusmerkittävä, rekisteröitävä ja rokotettava sekä kassat kastroitava tai sterilisoitava ennen uuteen kotiin luovuttamista. Tässä uudella kodilla tarkoitetaan pysyväksi kodiksi tarkoitettua sijoituspaikkaa, ei esimerkiksi tilannetta, jossa eläin siirretään löytöeläintalolta eläinsuojeluyhdistykselle uuden kodin etsimiseksi. Sterilisaation vaihtoehtona voidaan hyväksyä, että uudelle omistajalle luovutetaan tarvittaessa maksua vastaan palveluseteli kissan leikkauttamiseksi.

Maakunnan velvollisuutena tulee olla huolehtia siitä, että löytöeläintoiminta on laadukasta.

Käytännön ongelmaksi on noussut se, että joissain kunnissa löytöeläintoimija saa kunnalta suuremman korvauksen, mikäli hän hoitaa eläintä 15 vuorokautta ja sen jälkeen lopettaa eläimen, kuin jos eläimelle etsittäisi uusi koti. Tämä käytäntö pitäisi uudella eläinsuojelulailla estää.

28§ luonnonvaraisen eläimen elätettäväksi ottaminen

Puollamme sitä, että luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottamisen kieltä on laajennettu koskemaan kaikkia selkärankaisia. Kielto tulisi laajentaa koskemaan myös Suomen rajojen ulkopuolella syntyneitä eläimiä.

Pykälässä olisi tuotava esiin, että mikäli eläin pyydystetään tilapäisesti esimerkiksi tunnistusta, merkitsemistä tai lopettamista varten, on käytettävä eläimen kannalta mahdollisimman vähän haittaa ja stressiä aiheuttavia menetelmiä.

Pykälässä olisi kiellettävä luonnonvaraisten eläinlajien, kuten kettujen ja naalien, sekä niistä jalostettujen muunnosten, kuten hopea- ja sinikettujen, käyttö ja kasvattaminen metsästyskoirien koulutus- ja koetarkoituksiin.

7 §, 29 § ja 60 §: sairaan tai vahingoittuneen eläimen auttaminen sekä avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläinten hoito

Pidämme hyvänä sitä, että luonnonvaraisten eläinten hoitoa säädellään aiempaa tarkemmin. Pykälä ei kuitenkaan vastaa yleisimpään ongelmaan: yksityinen henkilö löytää loukkaantuneen luonnonvaraisen eläimen, mutta ei itse osaa tehdä eläimelle mitään, ja vaikka hän uskaltaisi ottaa eläimen kiinni, ei hän pysty kuljettamaan sitä minnekään. Laki jää avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten osalta täysin torsoksi, vaikka suuri osa ongelmista on ihmisten aiheuttamia ja siten myös ihmisten auttamisvelvollisuuden piirissä. Asiaan tulee saada selvä muutos.

Velvoite auttaa sairasta tai vahingoittunutta eläintä, mukaan lukien lopettaa loukkaantunut luonnonvarainen eläin, tulisi säätää eläinten hyvinvointilaissa kaikille eläinlääkäreille. Ensisijainen velvollisuus tähän on kuitenkin alueen virkaeläinlääkärillä. Luonnonvaraisille eläimille olisi kyettävä tarjoamaan kaikissa maakunnissa lopetuksen ohella myös vähintään ensiapua, kun eläimen tila ei vaadi lopettamista. Kohtuulliset kustannukset sekä avun antamisesta, mukaan lukien eläimen kuljettaminen, että lopetuksesta olisi voitava periä eläimestä vastaavalta taholta. Luonnonvaraisten eläinten kohdalla tämä tarkoittaisi esimerkiksi maakuntaa.

Luonnonvaraisten eläinten kohdalla olisi varmistuttava siitä, että jokaiselle alueelle on määritetty hoitola, joka vastaa alueen avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten hoidosta. Valtion tulisi rahoittaa toimintaa.

Jokaisen eläintarhaan sijoitettavan eläimen kohdalla olisi arvioitava tarkasti se, onko tarhaan sijoittaminen kyseisen eläimen etu.

Lisäksi lakiin olisi säädettävä velvollisuus ilmoittaa viranomaisille villiintyneistä ja / tai hallitsemattomista kissapopulaatioista sekä velvollisuus ilmoittaa alueen löytöeläintoimijalle tai viranomaiselle irrallaan tavatusta ihmisen hoidosta riippuvaisesta eläimestä. Lisäksi lakiin on kirjattava, että viranomaisten on ryhdyttävä toimiin villiintyneiden seura- ja harrastuseläinpopulaatioiden syntymisen estämiseksi sekä olemassa olevien populaatioiden poistamiseksi.

30 § eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

Puollamme sitä, että eläinten pitäjiltä vaaditaan pätevyyttä tehtäväänsä. Lisäksi pätevyyttä on vaadittava myös esimerkiksi eläinten kouluttajilta ja muilta ammattikunnilta, jotka selvästi vaikuttavat eläinten hyvinvointiin.

Kaikilta tuotantoeläimiä ammattimaisesti tai laajamittaisesti pitäviltä sekä eläinten hyvinvoinnista huolehtivilta tulee vaatia vähintään vastaavaa tasoa olevaa eläinlajikohtaista pätevyyttä kuin broileridirektiivissä on määrätty koskien broilereiden pitoa.

Vastaavan tyyppistä pätevyyttä tulee vaatia myös kaikilta muilta eläimiä ammattimaisesti tai laajamittaisesti omistavilta, kasvattavilta, kouluttavilta tai muuten niiden hyvinvoinnista huolehtivilta.

Lisäksi lainsäädännössä tulee vaatia, että osaamista päivitetään säännöllisesti.

32§ ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän velvollisuus varautua häiriötilanteisiin

Pykälään olisi lisättävä, että eläintiloihin, joissa pidetään eläimiä ammattimaisesti, tulee asentaa palohälytysjärjestelmä, joka antaa automaattisen ilmoituksen vähintään tilan vastuuhenkilölle. Tulipalojen ennaltaehkäisyyn tulee kiinnittää huomiota kaikin tavoin, kuten laitteistojen tarkistuksin ja aktiivisella neuvonnalla. Suuria eläinmääriä sisältävissä tiloissa tulee olla automaattiset sammutusjärjestelmät.

Pykälät 34§ - 37§

Jo kirjattujen hyvinvointivaatimusten lisäksi pykäliin tulee kirjata seuraavat asiat:

- Eläimillä tulee olla käytettävissään kiinteää lattiapinta-alaa sekä mukava, kuiva makuualusta tai muu mukava, lajille tyyppinen nukkumapaikka. Eläinten pito pääasiassa häkki- tai ritiläpohjalla tulee kieltää.
- Nuoria eläimiä ei saa pitää yksittäiskarsinoissa.
- Mikäli eläimen lajityypilliseen käyttäytymiseen kuuluu pesä tai piilopaikka, on eläimellä oltava mahdollisuus sellaiseen pitopaikassaan.
- Laumassa luontaisesti eläviä eläimiä, kuten hevosia, ei saa pitää yksin. Eläimet tulee pitää sellaisissa ryhmissä, joissa niiden hyvinvointi toteutuu.
- Tyyppisesti yksinelävillä eläimillä tulee olla mahdollisuus elää ilman lajitoverien läheisyyttä, mikäli se edistää niiden hyvinvointia.
- Pitopaikan tulee mahdollistaa se, että kaikilla ryhmässä elävillä eläimillä on mahdollisuus turvallisesti samanaikaisesti toteuttaa sellaista käyttäytymistä, jota ne lajityypillisesti toteuttavat samanaikaisesti.
- Eläimillä tulee olla mahdollisuus noudattaa luonnollista vuorokausirytmää.
- Eläimillä tulee olla mahdollisuus luonnonvaloon joko ulkoilun, riittävän ikkunapinta-alan tai muun järjestelyn avulla.
- Monet eläinten hyvinvointiongelmien olisivat vältettävissä, mikäli eläintiloja rakennettaessa olisi konsultoitava kyseisen eläinlajin hyvinvoinnin asiantuntijaa. Ehdotamme lakiin lisättäväksi vaatimuksen tähän vähintään, kun kyseessä on laajamittainen eläinten pito.

Pykälät 38§ - 39§, 118§

38§ 1 momentin listaa käyttäytymistarpeista tulee muuttaa vastaavasti kuin 21§:ssä

Eläimen mahdollisuus liikkua pitopaikassaan on taattava kaikille eläimille pitotarkoituksesta riippumatta. Eläimen paikalleen kytkeminen muusta kuin sen hyvinvointiin liittyvästä, kuten sairaudenhoidollisesta, syystä on kiellettävä poikkeuksetta. Nautojen parsikasvatus ja emakoiden porsitushäkit tulee kieltää. Mikäli näitä pitomuotoja kuitenkin edelleen sallitaan, on niissä pidettävillä eläimille turvattu jaloittelumahdollisuus vähintään päivittäin ja nautoilla kesän laidunaikaa on pidennettävä. Lisäksi lakiin on lisättävä toimenpiteitä, joilla edistetään siirtymistä pois näiden eläinten paikalleen kytkemisestä. Eläimen paikalleen kytkeminen ilman vähintään päivittäistä jaloittelumahdollisuutta on räikeästi ristiriidassa tämän lain hengen kanssa. Liikkuminen edistää sekä eläinten fyysistä terveyttä, että niiden kokonaisvaltaista hyvinvointia monin eri

tavoin. Paikalleen kytkeminen puolestaan estää eläintä toteuttamasta useita niistä käyttäytymistarpeistaan, joita tämän lain mukaan eläimen on saatava toteuttaa.

Vaikka investointituet eivät suoranaisesti kuulu eläinten hyvinvointilakiin, olisi vähintään lain perusteluissa kuitenkin tuotava esiin se, että parsinavetoille ei enää jaeta investointitukia muihin kuin eläinten hyvinvointia parantaviin tarkoituksiin.

Siirtymäaika tiineytyshäkkien kiellossa on aivan liian pitkä. Siirtymäaika päättyy ehdotuksen mukaan vuonna 2036. Siten tiineytyshäkeistä luovuttaisiin vasta 18 vuoden kuluttua. Siirtymäajan maksimipituus voisi näkemyksemme mukaan olla 10 vuotta. Porsitushäkeistä luopumiseksi siirtymäaika voisi olla maksimissaan 15 vuotta muutokseen liittyvien suurempien kustannusten vuoksi.

Pykälän kolmannessa momentissa annettu neljän päivän poikkeusmahdollisuus tiineytyshäkin käyttöön tulee poistaa. Poikkeuslupaan ei ole olemassa eläinten hyvinvointiin tai edes tuotantotaloudellisiin syihin perustuvia perusteluja.

Mitään eläintä ei tule pitää paikalleen kytkettynä synnyttämisen aikana, ellei se ole eläimen hyvinvoinnin kannalta välttämätöntä. Eläimelle on järjestettävä sellaiset synnytysolosuhteet, että se voi liikkua vaarantamatta poikasten hyvinvointia. Synnyttävällä eläimellä on oltava mahdollisuus käyttäytyä lajilleen tyypillisesti niin synnytyksen aikana kuin ennen ja jälkeen synnytyksen. Myös esimerkiksi mahdollinen tarve vetäytyä laumasta erilleen on huomioitava ja mahdollistettava. Synnyttäneellä eläimellä on oltava kohtuullinen mahdollisuus poikastensa lajityypilliseen hoitoon.

Hevosten ja muiden nautojen kuin lypsylehmien ja hiehojen jatkuvan kytkettynä pidon kieltäminen viiden vuoden siirtymäajalla on mielestämme kannatettava ja realistinen tavoite.

38§ 5 momentin perusteluissa on poistettava sana ”yleensä” kohdasta, jossa kuvailaan nisäkkäille sopivaa lepopaikkaa. Lakiin ei saa jättää asiassa poikkeusmahdollisuutta.

41 § eläimen luovutuksen yhteydessä annettavat tiedot

Pykälän määräämät asiat ovat tärkeitä. Lisäksi etenkin seura- tai harrastuseläimen kauppa ja luovutusta koskien olisi säädettävä, että eläimen mukana on annettava kirjalliset hoito-ohjeet.

42 § eläimen luovutukseen liittyvät rajoitukset

Pykälässä esitetyt rajoitukset ovat mielestämme hyviä ja tarpeellisia.

Lisäksi esitämme kieltoa sellaisten eläinten myynnille, joille on tehty kosmeettisia toimenpiteitä tai joille on jalostusvalinnoilla aiheutettu perinnöllisiä vikoja sekä kieltoa tunnistusmerkitsemättömien ja rekisteröimättömien koirien ja kissojen myynnille.

Myös eläinten myyntiä ilmoituksin tulisi rajata siten, että ilmoituksia saisi julkaista vain erikoistuneissa, luvan saaneissa julkaisuissa tai lisensoitujen kasvattajien tai löytöeläintalojen toimesta.

45 § eläinkilpailun ja näyttelyn järjestäminen

Pykälän ensimmäiseen momenttiin olisi tärkeää lisätä, että kilpailu tai näyttely tulee keskeyttää, mikäli eläinten hyvinvoinnille koituvaa vaaraa ei saada poistettua. Nyt keskeyttäminen on mainittu vain perusteluissa.

Pykälän toisessa momentissa kuvatusta toiminnasta olisi kilpailun järjestäjän tehtävä ilmoitus myös valvontaviranomaiselle.

Pykälässä tai vähintään sen perusteluissa on tuotava esiin, että myös sellaisen eläimen asettaminen kilpailu- tai näyttelytilanteeseen, jolle tilanne esimerkiksi eläimen arkuuden tai tottumattomuuden vuoksi aiheuttaa merkittävää psyykkistä stressiä, on kiellettävä.

Laissa tulisi kattaa myös sellaiset kilpailut, joissa ihmiset kilpailevat taidoillaan, mutta joissa käytetään kohde-eläintä. Tällaisia kilpailuja ovat esimerkiksi kengityskilpailut.

46§ ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Eläinkilpailusta tulee tehdä ilmoitus siihen maakuntaan, jossa kilpailu järjestetään. Mikäli näin ei ole, tulee maakuntien huolehtia tiedon jakamisesta siten, että sen alueen valvontaviranomaisilla, jossa kilpailu järjestetään, on tieto asiasta, jotta kilpailua voidaan valvoa.

Pykälän perusteluihin tulee lisätä, että kalastuskilpailut ovat esimerkki ilmoituksenvaraisista kilpailuista. Ainakin joissain kalastuskilpailuissa on tyypillistä, että eläimiä ei lopeteta hyvien käytäntöjen mukaan ja toimintaa pitäisi ehdottomasti valvoa eläinsuojelullisesta näkökulmasta, jotta käytäntöön saadaan muutos.

47§ ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

Ilmoituksesta on käytävä ilmi järjestettävien kilpailujen ajankohdat, jotta niitä on mahdollista valvoa.

48§ kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Toisin kuin pykälän perusteluissa todetaan, käytännön kokemus on osoittanut, että kilpailun järjestäjän intressit eivät aina ole eläimen edun mukaiset ja kilpailua valvovan eläinlääkärin rooli on tärkeä. Lajin harrastajien osaaminen ei riitä arvioimaan eläinten hyvinvointia kokonaisuutena ja erilaisia eläinten terveydelle aiheutuvia riskejä, joita esimerkiksi erilaiset kilpailuolosuhteet voivat aiheuttaa. Kilpailueläinlääkärillä tulee siten jatkossakin olla velvollisuus ja valta puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan, ei vain kilpailun järjestäjää avustaen. Vastustamme kilpailueläinlääkärin roolin heikentämistä. Lakiluonnoksen ehdotus heikentäisi eläinten hyvinvoinnin valvontaa ja toteutumista kilpailuissa kohtuuttomasti.

Kilpailueläinlääkärin ensisijaisena tehtävänä tulee edelleen olla sen varmistaminen, että kilpailutapahtumassa noudatetaan eläinten hyvinvointilakia. Eläinlääkärillä tulee olla valta keskeyttää ja / tai estää kilpailun järjestäminen, ja eläinlääkärin on myös ennaltaehkäisevästi puututtava toimintaan, joka voi olla haitaksi eläinten hyvinvoinnille. Eläinlääkärillä tulee esimerkiksi olla valta estää ontuvan eläimen kilpailuttaminen. Vastuuta ei saa jättää kilpailun järjestäjälle, jonka taloudelliset intressit voivat ajaa eläimen edun ylitse.

Nyt ehdotettu menettely, jossa eläinlääkäri ilmoittaa havaitsemistaan hyvinvoinnin uhistä kilpailun järjestäjälle sen sijaan, että puuttuu niihin suoraan, voi myös kohtuuttomasti hidastaa eläimen edun toteutumista.

Ehdotuksen mukaan kilpailueläinlääkärin tehtävänä olisi antaa ensiavun luonteista hoitoa. Momentissa olisi kuitenkin täsmennettävä, että eläinlääkärin ensisijainen tehtävä on valvoa eläinten hyvinvointilain toteutumista kilpailuissa. Mikäli kilpailueläinlääkärin huomio keskitetään tehtäviin, jotka voidaan hoitaa myöhemmin tai viemällä eläin päivystävälle eläinlääkärille, uhkaa tämä aiheuttaa puutteita esimerkiksi eläinten kilpailukuntoisuuden ja eläinten käsittelyn valvontaan.

Sekä kilpailueläinlääkärillä että kilpailun järjestäjällä tulee olla velvollisuus ilmoittaa eläinten hyvinvointilain vastaisesta toiminnasta valvontaviranomaiselle.

Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito

Mikäli eläviä kohde-eläimiä saa käyttää eläinkilpailuissa ja harjoituksissa, olisi tällaisten kohde-eläinten pidon oltava luvanvaraista, jotta eläinten elinolosuhteita ja esimerkiksi mahdollisia vahingoittumisia voidaan valvoa. Tämä pätee etenkin niihin lajeihin, joissa eläimet voivat vahingoittua. Voidaan pitää todennäköisenä, että näiden yksittäisten kohde-eläinten, kuten luolakokeissa käytettävien kettujen, pitäjillä ei ole vahvaa osaamista eikä motivaatiota kyseisen eläinlajin hyvinvointiin, mikä korostaa valvonnan tarvetta.

5 § pysyvän eläinnäyttelyn määritelmä

Pysyvissä eläinnäyttelyissä ei tule pitää luonnonvaraisia eläinlajeja. Poikkeuksen voivat joissain tapauksissa muodostaa eläinhoitolat, joissa hoidetaan avun tarpeessa olevia luonnonvaraisia eläimiä.

50 § eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus

Pidämme erinomaisena sitä, että luonnonvaraiseen eläinlajiin kuuluvien eläinten käyttö esityksiin kielletään.

51 § eläintarhan eräät tehtävät

Pykälään olisi lisättävä kohta, jossa määrätään, että eläintarhojen tulee ottaa vastaan ja hoitaa avun tarpeessa olevia luonnonvaraisia eläimiä niiden lajien osalta, joiden hoitoon eläintarhassa on riittävä osaaminen. Tämä tarkoittaa ainakin niitä lajeja, joita tarhalla itsellään on.

53 § eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskeva lupahakemus

Lupahakemusten yhteydessä olisi vaadittava toimijalta selvitys myös siitä, minkälaisille hyvinvointihaittoille eläimet voivat toiminnassa altistua. Selvityksen edellyttäminen varmistaisi sen, että toimija on tehnyt eläinten hyvinvointiriskeihin liittyvän ajatustyön. Tämä puolestaan olisi tärkeä tapa ennaltaehkäistä hyvinvointihaittoja sekä niiden pitkittymistä.

Lupahakemuksessa tulee ilmoittaa missä ja milloin sirkukset ja kiertävät eläinnäyttelyt käyvät, jotta niitä on mahdollista valvoa. Joko toimijan tai luvan vastaanottaneen maakunnan tulee toimittaa tieto etukäteen kiertueen kohteena oleville maakunnille.

54 § eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan myöntäminen

Toimijoilta tulisi lisäksi edellyttää eläinten hyvinvointia koskevaa omavalvontajärjestelmää.

liite 2 toiminnan määrittely

Liitteessä ilmoitetut eläinmäärät ylittävät reilusti normaalin harrastuksenomaisen eläinten pidon. Rajoja tulisi laskea, jotta eläinsuojelullisia ongelmia voidaan paremmin ennaltaehkäistä. Kohdassa 2. tulisi määrittää raja myös alle vuoden ikäisille eläimille tai laskea ikärajaa korkeintaan muutamaan kuukauteen. Harrastuksenomaiseen eläinten pitoon ei kuulu rajaton määrä alle vuoden ikäisiä eläimiä.

Kohdan 1. kohdassa d) ja kohdan 2. kohdassa d) olisi määritettävä eläinten lukumäärä häkkien ja muiden pitopaikkojen lukumäärän sijaan. Muussa tapauksessa eläimiä voi pitää hyvin laajamittaisesti ilman ilmoitusvelvollisuutta pitopaikkojen kokoa kasvattamalla.

Liitteen olisi määrättävä yksiselitteisesti eläinten kokonaislukumäärästä. Esimerkiksi kohdan 1. kohdassa b) olisi selkeästi tuotava esiin, että raja koskee kyseessä olevien lajien yksilöiden yhteen laskettua määrää.

Lisäksi kohdat 1 ja 2 ovat termeiltään epäloogisia suhteessa toisiinsa. Molemmissa kohdissa olisi hyvä käyttää samaa määrettä (joko vähintään tai yli)

63 § lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

Puollamme sitä, että jatkossa eläinten lopetus viihdetarkoituksessa kiellettäisiin. Kiellon tulisi koskea myös sellaista kalastusta ja metsästystä, jossa eläin tapetaan yksinomaan viihteen, kuten kilpailujen, vuoksi.

Puollamme tarhatun riistan huvimetsästyksen kieltoa. Pykälässä olisi kuitenkin huomioitava, että kuten porojen kohdalla, myös tarhatun riistan kohdalla kyseeseen voi tulla tilanteita, joissa eläimen hyvinvoinnin kannalta eläin on parempi lopettaa ampumalla kuin ottamalla se ensin kiinni.

64§ eläinten teurastus

Puollamme sitä, että eläin on aina tainnutettava tai lopetettava ennen verenlaskun aloittamista.

Eläinten hyvinvointilain tulee edistää sitä, että eläimet teurastetaan kasvatuspaikassa tai mahdollisimman lähellä kasvatuspaikkaa ja, että ihmisten käsittelyyn tottumattomat eläimet teurastetaan kiinniottopaikassa tai kiinniottopaikan läheisyydessä ja niitä käsitellään mahdollisimman vähän.

Myös luonnonvaraisten eläinten kohdalla on edellytettävä, että eläin on kuollut tai tainnutettu ennen teurastuksen jatkamista.

72§ maakunta

Pykälässä tulisi selkeämmin määrätä käytännössä valvontaa tekevien henkilöiden pätevydestä. Pätevyysvaatimuksena tulisi olla eläinlääkäri aina kun valvonnassa on tarkoitus mitata eläimen hyvinvointia. Valvontaa on haluttu kehittää siihen suuntaan, että valvonnassa pitäisi entistä enemmän tarkastella eläimen hyvinvointia ja kokemusta eikä vain rakenteita ja olosuhteita. Tällöin on ehdottoman tärkeää, että valvonta on eläinlääkärin koulutuksella tehtävää. Eläinlääkärillä on pätevyys arvioida sekä eläimen terveydentilaa että muuta hyvinvointia. Mikäli valvontaa tehdään kovin laajalla pätevyyskirjolla, vahingoittaa se myös valvonnan kansallista yhdenmukaisuutta ja vaikuttaa valvonnan kohteena olevan henkilön oikeusturvaan.

Eläinlääkäriä tarvitaan aina, kun kyse on epäilyyn perustuvista tarkastuksista. Tällöin eläinlääkärin asiantuntemus on tärkeää paitsi eläimen terveyden ja hyvinvoinnin arvioimiseksi, myös sen vuoksi, että mahdollisessa tulevassa oikeusprosessissa eläimiä laiminlyöneet henkilöt saadaan todennäköisemmin edesvastuuseen. Eläinlääkärin oikeudessa antamiin lausumiin liittyy ns. luotettavuusolettama, joten langettavaan tuomioon ei tarvita muuta näyttöä kuin eläinlääkärin oikeudessa kertomat havainnot. Muun henkilön kuin virkaeläinlääkärin tai poliisin antamia lausumia ei eläinsuojeluasiassa katsota automaattisesti luotettavaksi näytöksi, joten niihin sovelletaan vapaata tuomarinharkintaa, eli langettava tuomio saattaa edellyttää muutakin samansuuntaista näyttöä.

Valvontaeläinlääkärijärjestelmä on tuonut suuria parannuksia eläinsuojeluvalvontaan ja uuden lain myötä on pidettävä huolta siitä, että valvontajärjestelmästä tulee entistä parempi. Eläinsuojeluvalvonnan päätös vastuun tulee aina olla maakunnassa eläinlääkärillä. Eläinlääkärillä voi olla valtuudet delegoida joitain tehtäviä, kuten rakenteita mittaavaa valvontaa, myös muun pätevyden omaaville henkilöille.

Pidämme hyvänä muutoksena sitä, että maakunnan on järjestettävä eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella.

75§ valvonnan yleiset periaatteet

Pykälä on tärkeä. Perusteluissa tulisi todeta, että laadukkaan ja tehokkaan valvonnan edellytyksiä ovat myös riittävä määrä valvontaviranomaisia ja viranomaisten riittävä koulutus, ohjaus, neuvonta sekä viranomaisten ja hallinnon säännöllinen auditointi ulkopuolisen viranomaisen taholta.

77§ tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Pykälän toiseen momenttiin tulee lisätä, että valvontaviranomaisella on oikeus tehdä ilman epäilyä tarkastus myös tuotantoeläimille. Ilman epäilyä tehtävä tarkastus tulisi voida tehdä kaikkiin paikkoihin, joissa eläimiä pidetään laajamittaisesti tai ammattimaisesti. Yhden suuren eläintenpitäjryhmän poissulkeminen ilman epäilyä tehtävän valvonnan piiristä ei ole tasa-arvoista.

Tilat, joissa eläimiä pidetään laajamittaisesti, tulee tarkastaa säännöllisesti eläinten hyvinvoinnin osalta.

Tarkastuseläinlääkärillä tulee olla oikeus tarkastaa teurastamon sopimustilat.

78 § teurastamojen kameravalvonta

Pidämme hyvänä sitä, että Eviralla on oikeus käyttää teurastamoissa kameravalvontaa. Mielestämme tämä ei kuitenkaan riitä, vaan kameravalvonnan tulisi olla pakollista. Laissa tulisi myös säätää siitä, että valvontaviranomaisen tulee tarkastella kameroiden taltiomaata materiaalia säännöllisesti.

81 § asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Pidämme hyvänä sitä, että jatkossa valvontaviranomainen saisi käyttää apunaan avustajia ja asiantuntijoita.

87 § eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Pidämme ilmoitusvelvollisuutta tärkeänä asiana.

93§ Määräys korjaavista toimenpiteistä tai kasvatustiheyden alentamisesta broilereiden tuotannossa

Pykälässä ja sen perusteluissa tulisi selkeästi tuoda esiin, milloin valvontaviranomaisen on määrättävä kasvatustiheys alennettavaksi. Nyt lakiluonnos kertoo vain sen, milloin viranomainen voi ryhtyä näihin toimiin. Kasvatustiheyttä olisi alennettava esimerkiksi aina, kun toisiaan seuraavissa kolmessa parvessa vähintään kahdesti on todettu broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen.

96§ Kiireellisen hoidon hankkiminen

Pykälään tulee kirjata, että kiireellisiin toimiin voidaan ryhtyä myös kuulematta eläimen omistajaa tai eläimen pitäjää. Eläimen omistaja / pitäjä ei aina ole tavoitettavissa, mutta eläimen hyvinvointi on silti voitava turvata.

97§ Eläimen myyminen, muu luovuttaminen tai lopettaminen

Pykälä ja sen perustelut tulisi muotoilla siten, että toimenpiteisiin voidaan ryhtyä myös ilman sitä edellytystä, että eläimen hyvinvoinnille aiheutetaan vakavaa vaaraa. Mikäli eläimen omistaja tai haltija rikkoo eläinten hyvinvointilakia eikä noudata hänelle jo annettua määräystä, viranomaisen tulee voida ryhtyä tämän pykälän mukaisiin toimenpiteisiin, mikäli se on eläimen edun mukaista. Tällä hetkellä ongelmana on se, että eläimen pitäjä voi vuodesta toiseen jatkaa eläinten pitämistä eläinsuojelulaista piittaamatta. Tämä ongelma täytyy uudella lailla ratkaista eläinten eduksi.

Pykälään tulisi lisäksi kirjata, että toimenpiteeseen voidaan ryhtyä myös sellaisessa tilanteessa, kun henkilö ei ole noudattanut eläintenpitokieltoa.

107§ perittävät maksut

Puollamme sitä, että valvontaviranomainen voi periä toimijalta maksun uusintatarkastuksesta, kuten pykälässä ehdotetaan.

108§ asiantuntijoille ja avustajille maksettavat palkkiot ja korvaukset

Pidämme pykälää tarpeellisena.

111§ luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat rekisterit

Kuten 53§:ssä määrätään sirkuksen kohdalla selvitettäväksi, mihin ohjelmanumeroihin eläimet osallistuvat ja mitä taitoja eläimet esittävät, vastaava tieto tulisi lisätä tähän pykälään tallettavaksi tiedoksi.

Lupahakemusten yhteydessä olisi vaadittava toimijalta selvitys myös siitä, minkälaisille hyvinvointihaitoille eläimet voivat toiminnassa altistua. Tämä tieto tulisi tallettaa.

115§ eläintenpitokielto

Pykälään tulisi kirjata toimenpiteitä, joiden avulla varmistetaan tiedonkulku eläintenpitokielloista kaikille asiaankuuluville viranomaisille (myös muut kuin eläinsuojeluviranomaiset) siten, että viranomaisen mennessä syystä tai toisesta kotikäynnille on hänellä tieto mahdollisesta eläintenpitokiellosta.

Muut kommentit

Tunnistusmerkintä

Seura- ja harrastuseläimistä ainakin kissojen ja koirien tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on säädettävä pakolliseksi. Muiden eläinten kohdalla pakollisen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin tarve tulee selvittää. Eläimille tulee luoda valtakunnallinen rekisteritietokanta, johon kaikki tunnistusmerkityt eläimet liitetään. Samalla on pyrittävä siihen, että rekisteri on yhteensopiva kaikissa EU-maissa. Pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti paitsi parantavat eläinten palautuvuutta omistajilleen ja vähentävät maakuntien kuluja eläinten talteenotosta, myös parantavat tämän lain noudattamisen valvontaa monilta osin ja siten edistävät eläinten hyvinvointia hyvin laaja-alaisesti.

Lisäksi olisi tehostettava sen valvontaa, ettei tunnistusmerkitsemättömiä eläimiä tuoda maahan.

Tunnistusmerkintä ja rekisteröinti voidaan säätää pakolliseksi siirtymäajalla. Siirtymäajan alussa vaatimuksen tulee koskea kaikkia omistajaa vaihtavia koiria ja kissoja. Tunnistusmerkintä on tehtävä mikrosirulla.

Eläinasiainvaltuutettu

Lakiin tulee kirjata eläinasiainvaltuutetun virka sekä se, että viranhaltijan käytössä on muuta henkilökuntaa. Toimenkuva oli tarpeellinen, mutta sen toteutus jäi pahasti keskeneräiseksi sekä toimenkuvan määräaikaisuuden että siihen varattujen muiden henkilöresurssien määrän suhteen.

Eläinten ja eläinperäisten tuotteiden myynti, tuonti ja merkintä

Eläinten hyvinvointilain on edistettävä eläinten hyvinvointia laajasti, ja esimerkiksi eläinperäisten tuotteiden alkuperä- ja tuotantotapamerkinnot ovat keskeisessä osassa eläinten hyvinvoinnin edistämisessä. Tainnuttamatta teurastetun eläimen lihaa ei tulisi saada pitää markkinoilla Suomessa. Mikäli myynti on mahdollista, olisi tuotteisiin on merkittävä teurastustapa, kun eläintä ei ole tainnutettu ennen teurastamista (ulkomailta peräisin olevat tuotteet).

Eläinten kauppaa ja hoitoa tulee säädellä tarkemmin. Esimerkiksi lemmikkieläinkauppojen, kasvattajien, löytöeläintalojen ja eläinhotellien toiminnalle tulee luoda lisensointijärjestelmä sekä vähimmäislaatuvaatimukset.